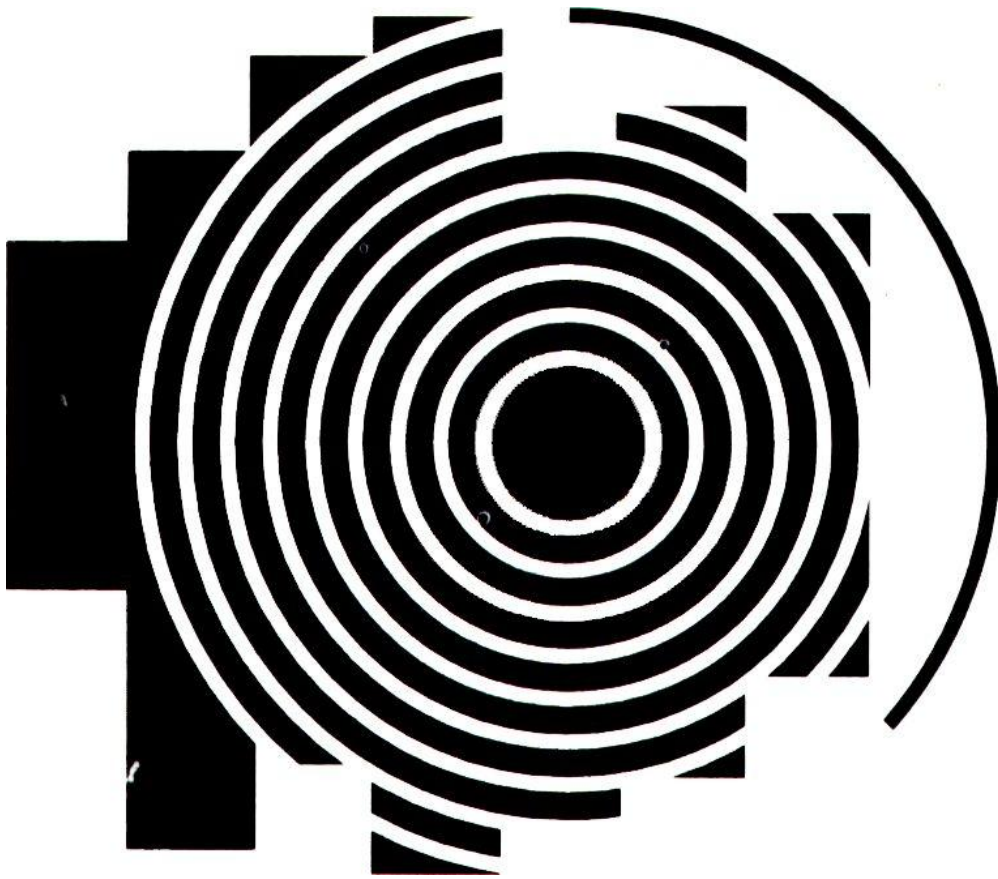

MERRE TOVÁBB SZARÁMASZER?

2007. július 6.

– vitairat –

Készítette: Gosztonyi Gergely

- I. Tagság
- II. Belső szervezet
- III. Szolgáltatások

I. Tagság

- **egyetlen működő érdekképviseleti szerv a szférában**
- **jelenleg csak majdnem minden második rádió a tagja**

Év	Beadott kisközösségi rádiós pályázatok száma (darab)
2002	12 ¹
2003	31
2004	32
2005	27
2006	19
2007	15 ²

- **nyilvános adatbázis hiánya (tagok és összes közösségi rádió)**
- **személyes kapcsolatfelvétel hiánya (e-mail nem elég!)**
- **a rádiók nem tudják, hogy miért érdemes tagnak lenni (szolgáltatások)**
- **új rádiók tudnak a szervezetről? (külső PR)**
- **közgyűléseken való részvétel erősítése (belső PR)**
- **közgyűlések dátuma előre egy évre (közgyűlésnaptár, tervezhetőség)**

II. Belső szervezet

- **önállóbb irodavezető szükségessége (legyen ő a mozgatórugó!)**
- **folyamatos (!) pályázatírás (akár százalékért cserébe) – országos szervezet, országos programok!**
- **gyorsabb reagálás**
- **üggyvivőknek nem a napi dolgokkal kellene foglalkozniuk**
- **tagság részvételének majdnem teljes hiánya**
- **rövid és hosszú távú program megalkotása**
- **munkacsoportok?**
- **együttműködési lehetőségek: Független Médiaközpont, MÚOSZ, stb.**

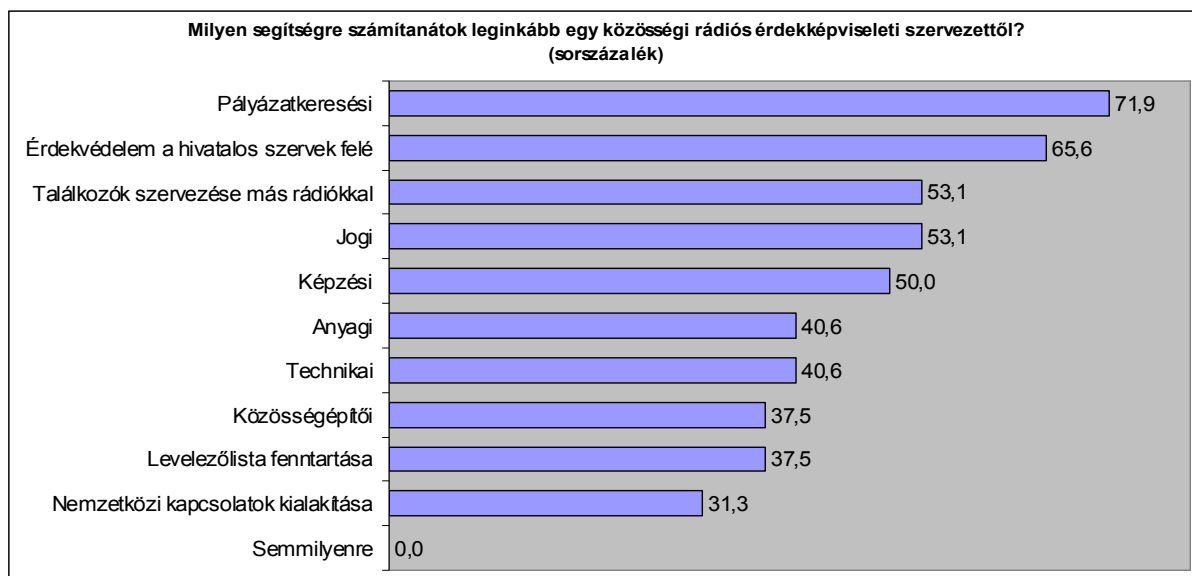
¹ 2002-ben csak egyetlen pályázati kör volt.

² Csak a 2007. márciusi pályázati körrel számolva.

III. Szolgáltatások

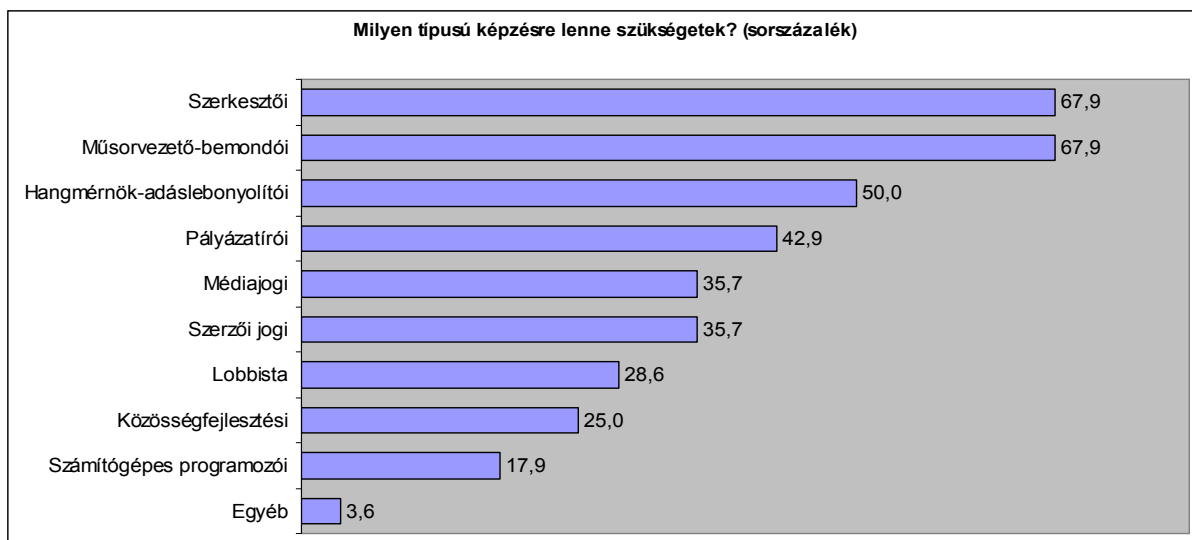
- a rádiók nem tudják, hogy milyen ügyben kihez kellene fordulni
- szolgáltatás-lista elkészítése
- a szolgáltatásért kérhető ellenérték (tagdíj!)

A rádiók nagy többsége pályázatkeresési segítséget (72%)³ és a hivatalos szervek felé való lobbitevékenységet várja el egy érdekvédelmi szervezettől, de a rádiók több mint fele jogi segítséget és más rádiókkal való kapcsolatteremtést, találkozók szervezését is örömmel fogadná.

A rádiók pontosan fele említette, hogy az önkéntesek képzésében segítségre számítana. Ezzel kapcsolatban leginkább szorosan az adásokhoz kapcsolódó képzésre lenne szükségük saját bevallásuk szerint: szerkesztői (a rádiók 68%-a jelezte ilyen irányú igényét), műsorvezető-bemondói (68%) és hangmérnök-adáslebonylítói (50%). Érdekes, hogy míg a felmérés során többen is panaszkodtak az önkéntesek szervezésével és számával kapcsolatban, addig közösségfejlesztéssel kapcsolatos képzésre csak minden negyedik rádiónak lenne szüksége (25%).

³ A százalékos adatok és a táblázatok a Civil Rádió által 2007-ben végzett kisközösségi rádiós felmérésből valók. A kutatásban nem csak Szarámaszer tagok vettek részt.

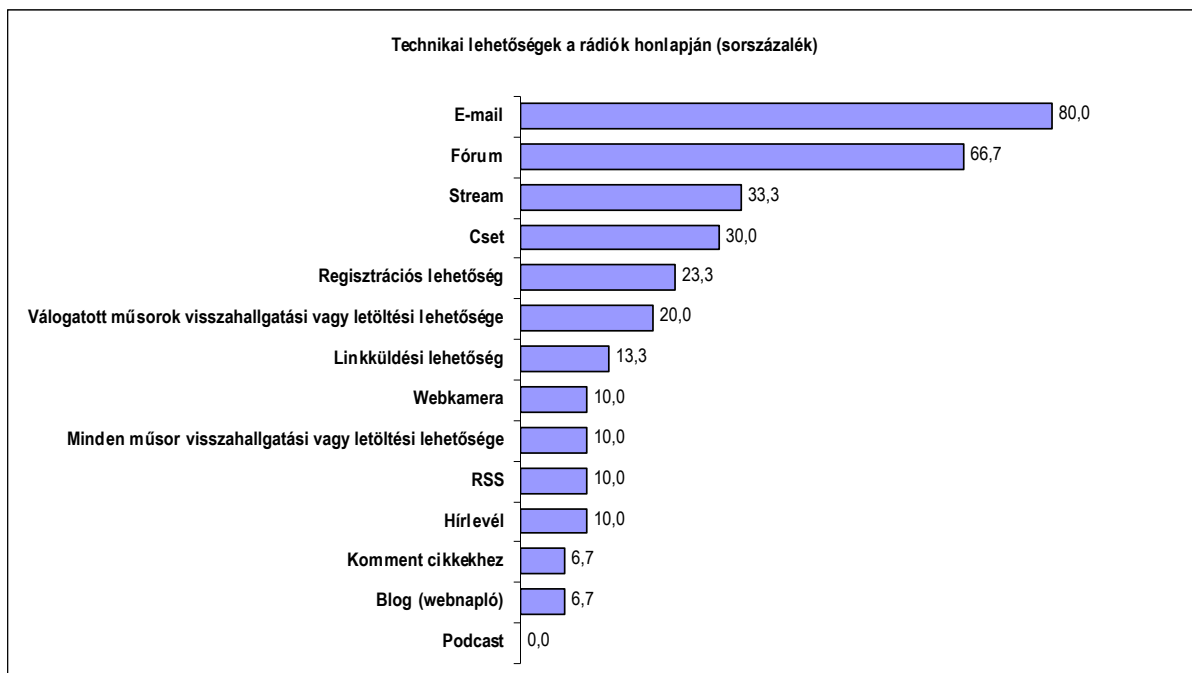
- **öndefiníció kérdése: nem-nyereségérdekelt, közösségi, kisközösségi, közműsorszolgáltató (összefügg a tagsági, pályázati és lobbis kérdésekkel!)**
- **közös találkozások szervezése**
- **levelezőlista fenntartása**
- **működő, frissülő honlap**
- **fórum a honlapon**
- **Szarámaszer díj (az év közösségi rádiója / az év közösségi rádiós mősora – pénzdíj!) – Bajomi-Lázár Guy díj?**
- **műsorcsere megszervezése és lebonyolítása (technika + mősorok)**
- **hírlevél**
- **képzések listája előre egy évre (képzésnapár, tervezhetőség)**
- **kapcsolatfelvétel egyéb rádiós szervezetekkel**
- **közösségi rádiózás népszerűsítése (külső PR)**
- **közösségi rádiós tematikus napok!**
- **közösségi rádió és a digitális átállás**
- **induló rádiók segítése (pályázatiírás)**

<i>Kaptatok-e segítséget a pályázat megírásához?</i>	<i>%</i>
Igen	35,3
Nem	64,7

Egy ötös skálán a frekvenciapályázat megírását a közepesnél kicsit nehezebbre értékelték a résztvevők. Célszerű lenne tehát a pályázati anyagok egyszerűsítése, hiszen jelen rádiózási forma esetében az egyik cél a minél gyorsabban és egyszerűbben kitölthető pályázati csomag létrehozása. A rádiók közül ugyanis 23,5% nehéznek vagy nagyon nehéznek minősítette a pályázat megírását.

- rádiók honlapjai (több közös tartalom)

A rádiók 88%-nak van legalább alapszintű internetes honlapja, és a felmérés mind technikai, mind pedig tartalmi kérdéseket vizsgált a rádiós honlapokkal kapcsolatban. Technikai értelemben látható, hogy az alapszolgáltatások majdnem minden honlapon biztosítottak (e-mail, fórum), ám az összes többi szolgáltatás (különösen a Web 2.0-ás szolgáltatások – blog, RSS, komment, podcast) már csak jóval kevesebb rádió honlapján található meg.

Tartalmi kérdésekben gazdagabbnak tűnnek a hazai kisközösségi rádiók honlapjai, bár meg kell jegyezni, hogy minden adat vonatkozásában van még fejlődnie a szférának. Kiemelhető, hogy mindössze a rádiók 47%-a tesz közzé honlapján információkat a műsorokról, és a rádió elérhetőségei is hiányoznak a honlappal rendelkező rádiók egyharmada esetében.

Mindenféleképpen változtatásra érdemes a honlapok frissítésének ideje. A rádiók 67%-a ritkábban, mint hetente frissíti a felkerülő tartalmakat (a havonta vagy annál is ritkábban frissítők aránya a honlappal rendelkezők között 34%-os). Azon rádiók aránya, amelyek naponta többször, naponta vagy két-három naponta frissítenek csupán 33%-os. Amennyiben a rádiók a honlapot a hallgatókkal való kommunikáció egyik kiemelt formájának tartják, úgy érdemes a felkerülő tartalmakat gyakran megújítani, hogy a hallgatóknak érdemes legyen visszajárniuk.

- lobbitevékenység (ORTT, Műsorszolgáltatási Alap, jogvédők, NHH)

Műsorszolgáltatási Alap

- pályázatok (frekvenciapályázat, NPRESZI, NPMUSZ, KISKÖZRESZI) egyszerűsítése

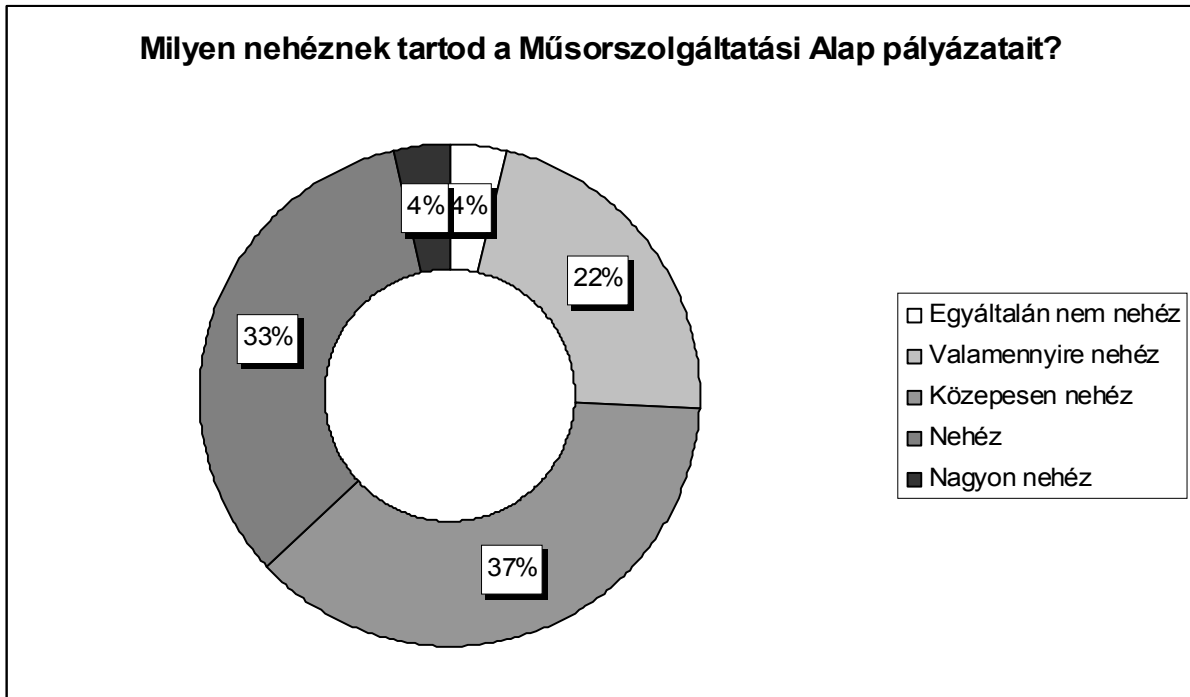
(tagság bevonása!)

- pályázatok népszerűsítése tagság körében (kevesen veszik igénybe!)

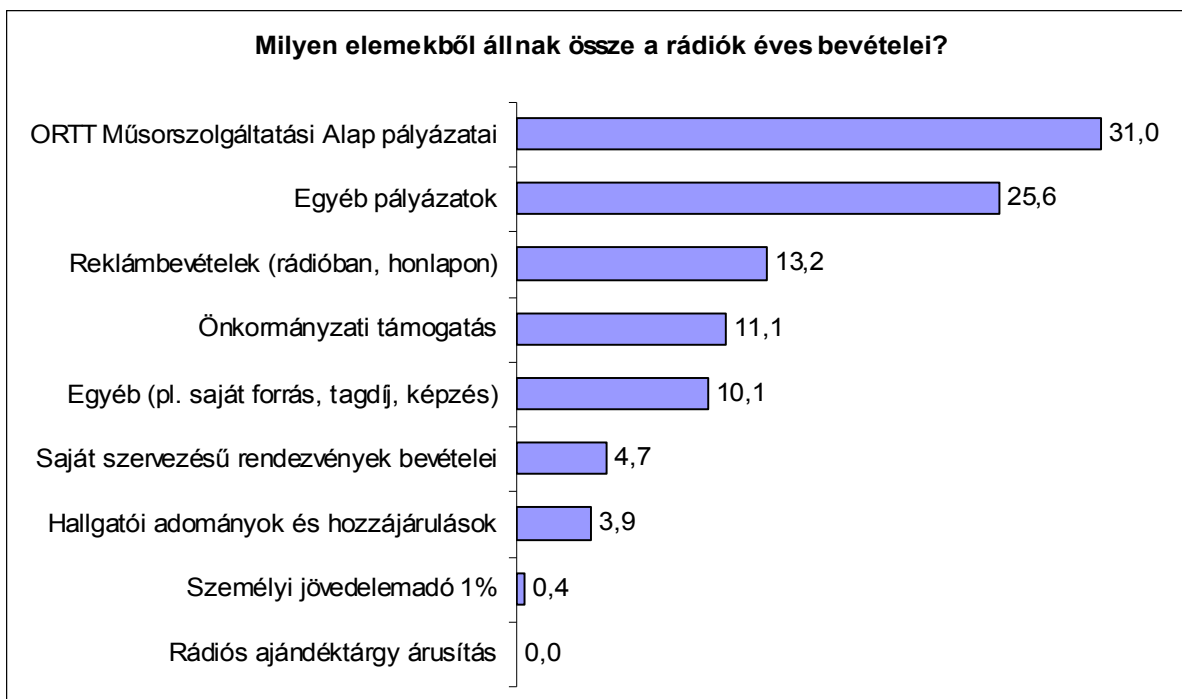
- pályázatiírási segítség

- pályázatiírói képzésben való hivatalos részvétel

A Műsorszolgáltatási Alap pályázatait, amelyeknek a szféra fejlődését kellene garantálnia, a rádiósok 74%-a közepesen nehéznek, nehéznek vagy egyenesen nagyon nehéznek tartja. Mindössze 26%-uk jelezte, hogy egyáltalán nem vagy csak kicsit ütközött nehézségekbe a pályázatok megírása során.

Ez ügyben nyilvánvalóan további egyeztetések lennének szükségesek a pályázatok kiírói és a kisközösségi rádiók vagy a képviselőik között, hogy – a két leggyakrabban kárhóztatott példával élve – a pályázati formanyomtatványokat érthetőbbé tegyék, a szükséges beadandó mellékletek számát pedig csökkentsék.

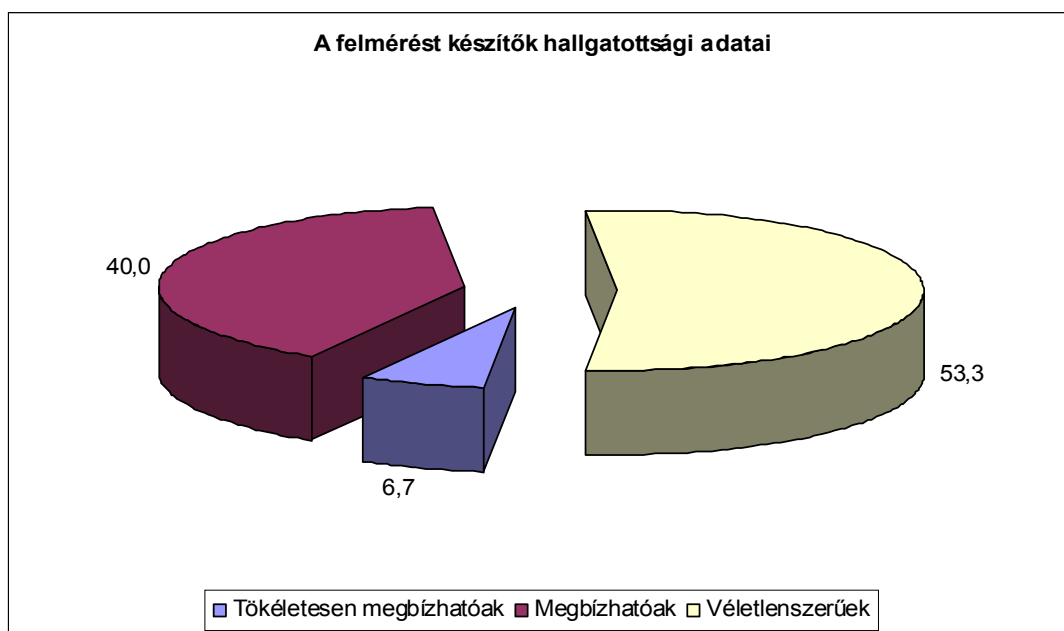

Országos Rádió és Televízió Testület

- *ORTT-n belül közösségi rádiós kapcsolattartó*
- *lobbitevékenység eddig meg nem szólított testületi tagok felé*
- *vételkörzeti kérdések!*
- *folyamatos éves támogatás a Szarámának (szerződés alapján)*
- *finanszírozott hallgatottsági felmérés*

Saját hallgatottságról mindössze a rádiók felének (50%) vannak adatai. Azok közül, akiknek nincsenek adatai a legtöbben az anyagiakra hivatkoztak, miszerint nincs elég pénzük arra, hogy a hallgatottságukat felmérjék. A valamilyen formában felmérést készítőik közül csak 6,7%-uk állította, hogy az adatai tökéletesen megbízhatóak, a nagy többség nem bíz a saját maga által készített felmérésekben. Több rádió külön kiemelte, hogy kívánatos lenne egy hallgatottsági felmérés elkészítése speciálisan a kisközösségi rádiók számára, bár tisztában vannak ennek a felmérésnek a nehézségeivel.

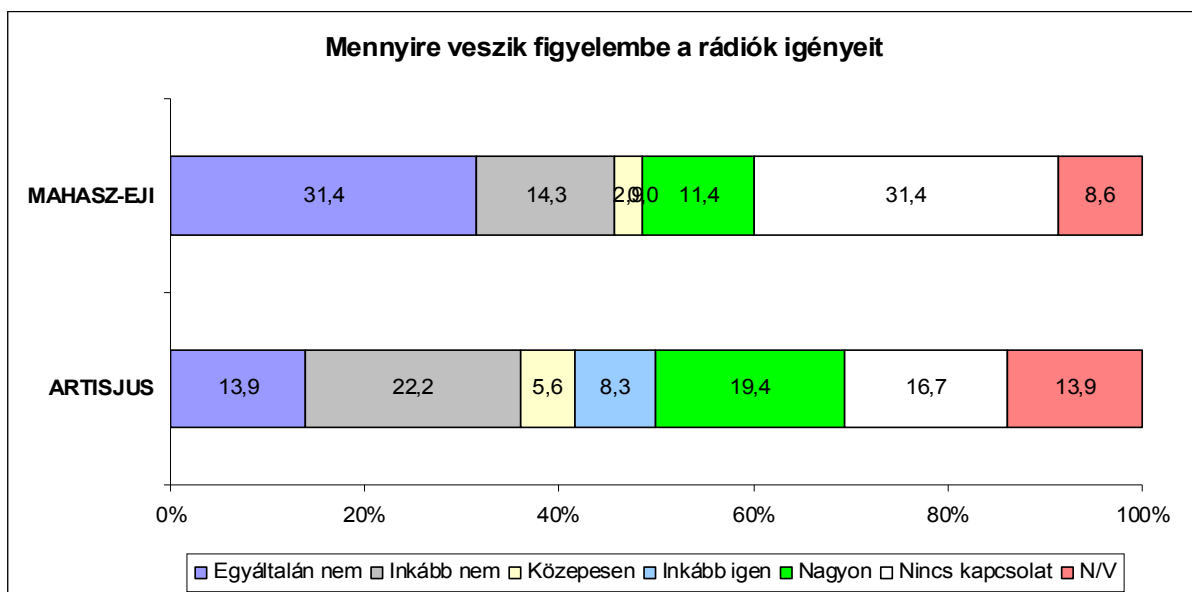
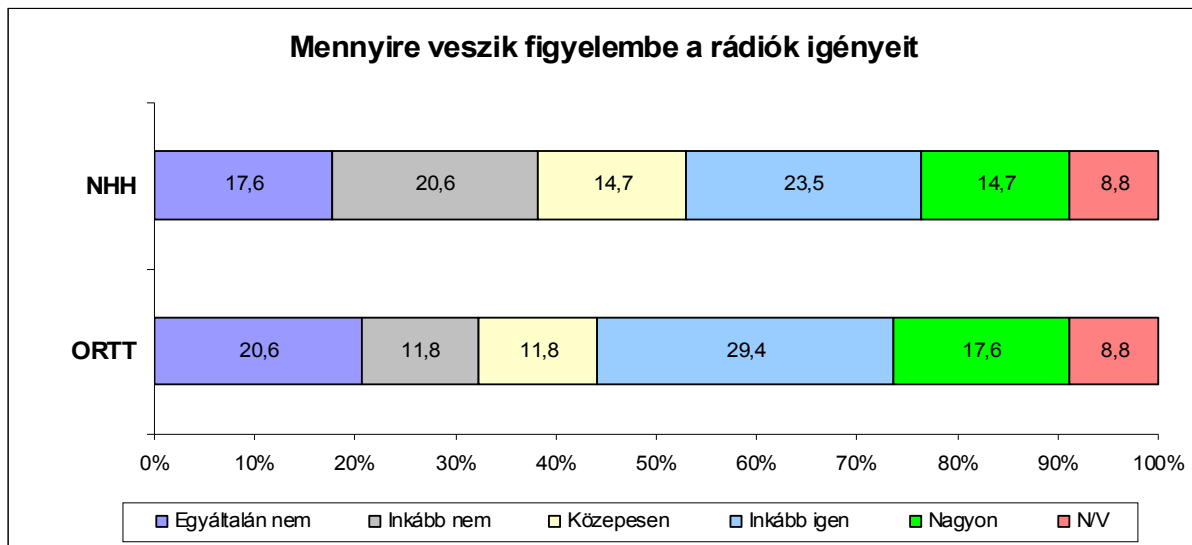
Jogvédők (ARTISJUS, MAHASZ-EJI)

- szerzői jogdíjak fizetése
- Szaráma tagság nyújtson mentesítést?
- jogvédőkkel való kapcsolat javítása

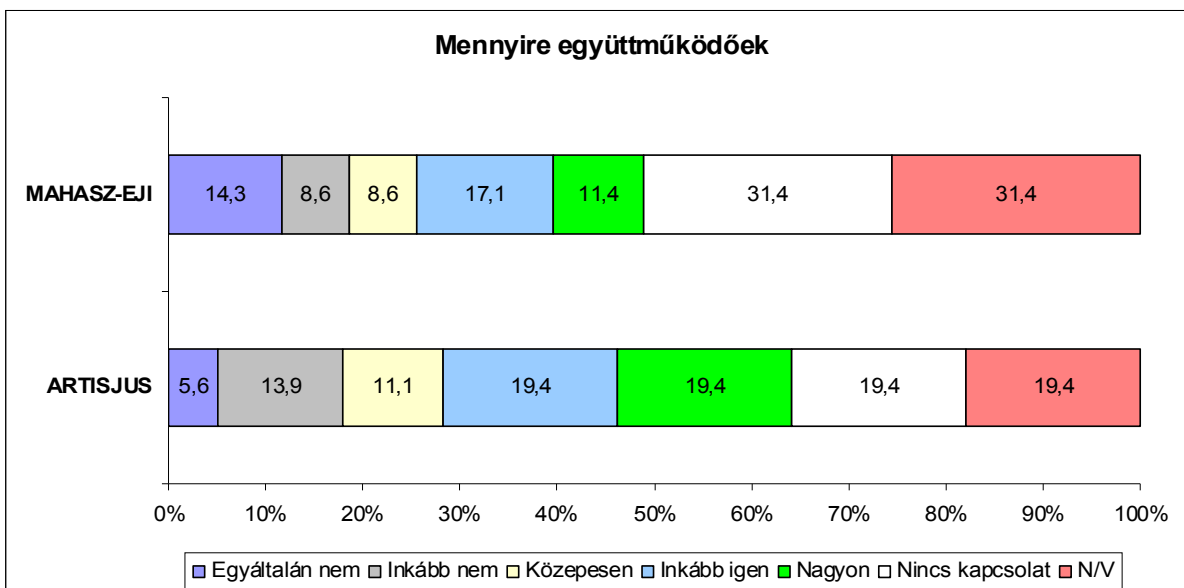
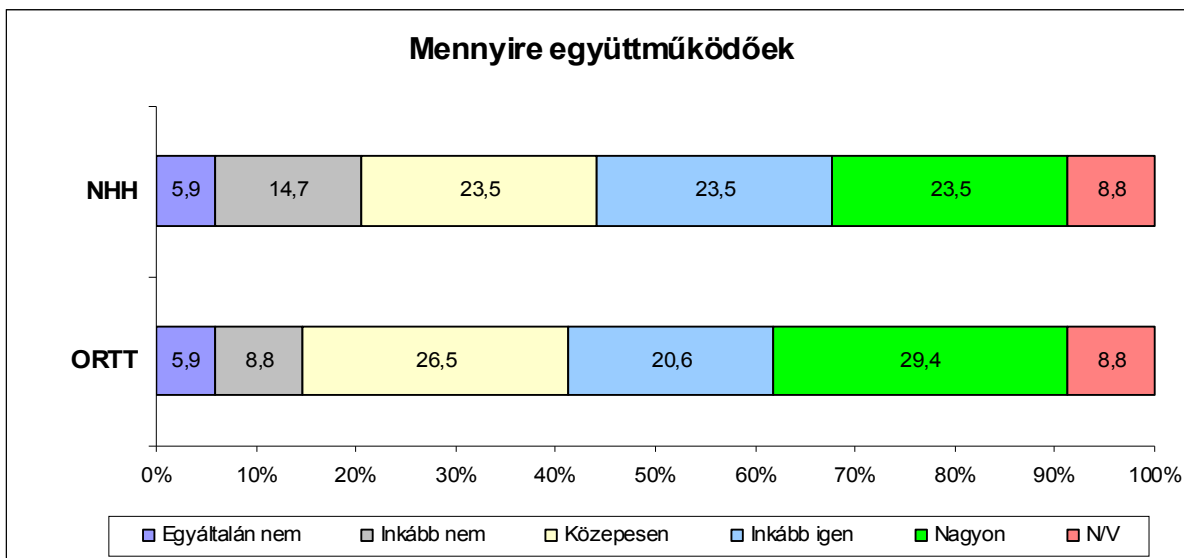
A felmérésben választ kerestünk a magyar kisközösségi rádiók és a „hivatalosságok” közötti kapcsolatra: négy olyan szervezethez való viszonyukról kérdeztük őket, amelyeket a rádió mindennapi működésében – az adott szervezet jogi szabályozásától függetlenül – hatóságnak érezhetnek. A rádiósok számára fontos kérdés, hogy mennyire veszik figyelembe a rádiók speciális igényeit. E kérdésben ítélik meg a válaszadók a legrosszabbnak a négy szervezet tevékenységét, hiszen egyikükről sem nyilatkozott inkább pozitívan a rádiósok többsége. Az ORTT tevékenységét a válaszadók nem egészen fele ítélte meg úgy, hogy inkább figyelembe veszik a rádiók igényeit (47%), míg a másik három szervezetet pozitívan megítélők aránya jóval ez alatt maradt. Az NHH esetében 38,2%-os, míg a két szerzői jogi szervezet esetében riasztó, csupán 27,7%-os (ARTISJUS) és 11,4%-os (MAHASZ-EJI)⁴ arányban ítélték meg inkább pozitívan a tevékenységet. Ráadásul a MAHASZ-EJI esetében a rádiósok nagy arányban (31,4%) vélekedtek úgy, hogy egyáltalán nem veszi figyelembe a rádiók igényeit

⁴ A két szerzői jogvédő szervezet kapcsán meg kell jegyeznünk, hogy az elemzések során a kapott százalékos adatokat minden válaszoló rádió vonatkozásában adtuk meg a tanulmányban. A MAHASZ-EJI és az ARTISJUS kapcsán tovább árnyalhatja (legtöbb esetben: ronthatja) az arányokat, hogy igen nagy volt azon rádiók aránya, akik nem állnak kapcsolatban ezekkel a szervezettel (például csak szerzői jogdíjmentes felvételeket sugároznak).

(az egyáltalán nem veszik figyelembe válasz aránya a másik három szervezetnél is jóval magasabb volt a többi kérdéshez képest). A rádiók tehát úgy érzik, hogy nem alanyai, csupán tárgyai a hivatalos eljárásoknak, és az igényeik egyáltalán nem fontosak a hivatalos szervezetek számára.

A hivatalos szervezetekkel kapcsolatban az együttműködéssel kapcsolatban tettünk fel kérdést a rádiósoknak. Itt kicsivel több határozottan pozitív válasz érkezett, de a MAHASZ-EJI-t e kérdésben is a legrosszabbnak ítélték meg. Az inkább vagy nagyon együttműködők választ az ORTT esetében a rádiók 50%-a, az NHH esetében 47%-a, az ARTISJUS kapcsán már csak 38,8%-a, míg a MAHASZ-EJI kapcsán csupán 28,5%-a választotta.

Nemzeti Hírközlési Hatóság

- vételkörzeti kérdések

- vételkörzet kijelölésének módja

A kutatásból kiderült, hogy majdnem mindegyik rádió elégedetlen a számára kijelölt sugárzási teljesítménnyel és az ezzel összefüggő vételkörzettel. A kisközösségi rádiós pályázati felhívás kimondja, hogy „a kisközösségi adóállomás maximális effektív sugárzási teljesítménye általában néhány Watt lehet, de nem haladhatja meg a 10W értéket”. A

felmérésben részt vevő rádiók mindössze 9%-a kapott az eljárás során 5W-nál nagyobb sugárzási teljesítményt, és a rádiók 64%-nál nem haladja meg az 1W-ot. A kisközösségi rádiósok joggal sérelmezik, hogy az eljárás során a helyi jellegzetességeket egyáltalán nem veszik figyelembe: hiába dimbes-dombos a terep, a hatóságok erre nincsenek tekintettel. Egy rádiós „*íróasztal-döntésnek*” nevezte a folyamatot, utalva a fentiekre. És bár a pályázati kiírásban szerepel, hogy utólag nem növelhetik vételkörzetüket, a rádiók 56%-a jelezte, hogy lenne ilyen irányú terve. Ennek okaként főleg a nem megfelelő minőségű vételt, a lefedettség hiányát és a domborzati viszonyokat jelezték. Ráadásul a kisközösségi rádiók a kábelszolgáltatók műsorába nem tudnak bekerülni, csupán a felmérésben résztvevők 13%-a sugározza a műsorát ebben a formában. Egyikük így fogalmazott: „*Matáv, UPC – mindkettőn próbáltuk, mindkettő elutasította*”. Az ilyen indokolatlanul kicsinek meghatározott mikrofrekvenciákból való „*kitörési módokra*” is választ kerestünk. Arra a kérdésre, hogy ha felajánlanák nekik a lehetőséget, hogy pályázzanak helyi (kb. 30 km vételkörzetű) frekvenciára, akkor megtennék-e, a rádiók 78%-a pozitív választ adott, azaz minden nehézség ellenére szeretnének minél több hallgatóhoz eljutni. A kérdőív ezután azt tudakolta az előző kérdésre igennel válaszolók között, hogy milyen típusú frekvenciára pályáznának, és az adatokból jól látható, hogy a rádiók többsége megmaradna a közösségi rádiós formánál (nem nyereségérdekeltként vagy közműsor-szolgáltatóként).

